



АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

ТИМЧАСОВОЇ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

22 липня 2021 р.

Київ

№ 88-р/тк

Про визнання підтримки суб'єкта господарювання, зазначеної у повідомленні, такою, що не є державною допомогою відповідно до Закону

Тимчасова адміністративна колегія Антимонопольного комітету України, розглянувши подання Департаменту моніторингу і контролю державної допомоги від 19.07.2021 № 500-01/308-п та повідомлення про державну допомогу Маріупольської міської ради, яке надійшло на Портал державної допомоги за реєстраційним номером у базі даних 58627 (вх. № 1244-ПДД/1 від 27.04.2021), щодо фінансування комунального підприємства «Маріупольське виробниче управління водопровідно-каналізаційного господарства», поданого за формою, що передбачена додатком 1 до Порядку подання та оформлення повідомлень про нову державну допомогу та внесення змін до умов чинної державної допомоги, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 04.03.2016 № 2-рп, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 04.04.2016 за № 501/28631, зі змінами, затвердженими розпорядженням Антимонопольного комітету України від 13.09.2018 № 18-рп, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 27.11.2018 за № 1337/32789,

ВСТАНОВИЛА:

1. ПОРЯДОК ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ПІДТРИМКУ

- (1) На Портал державної допомоги за реєстраційним номером у базі даних 58627 (вх. № 1244-ПДД/1 від 27.04.2021) Маріупольською міською радою відповідно до статті 9 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» було подано повідомлення про нову державну допомогу (далі – Повідомлення).
- (2) Листом Антимонопольного комітету України (далі – Комітет) від 11.05.2021 № 500-29/05-7206 Повідомлення залишено без руху та запитано додаткову інформацію. Маріупольською міською радою надано додаткову інформацію листом за реєстраційним номером 1329-ПДД/4 від 07.06.2021 (далі – Лист).
- (3) Повідомлення прийнято до розгляду 07.06.2021.

2. ВІДОМОСТІ ТА ІНФОРМАЦІЯ ВІД НАДАВАЧА ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ

2.1. Надавач підтримки

- (4) Маріупольська міська рада (далі – Надавач) (просп. Миру, 70, м. Маріуполь, Донецька обл., 87500, ідентифікаційний код юридичної особи 33852448).

2.2. Отримувач підтримки

- (5) Комунальне підприємство «Маріупольське виробниче управління водопровідно-каналізаційного господарства» (далі – Отримувач, КП «МВУВКГ», Підприємство) (вул. Соборна, 7, м. Маріуполь, Донецька обл., 87555, ідентифікаційний код юридичної особи 03361508).
- (6) Відповідно до статуту КП «МВУВКГ», затвердженого рішенням Маріупольської міської ради від 31.03.2021 № 8/5-379, Підприємство засноване на комунальній власності територіальної громади міста Маріуполя, від імені та в інтересах якої права суб'єкта комунальної власності здійснює Маріупольська міська рада.
- (7) Метою діяльності Підприємства є надання послуг із постачання води та питної води і відведення стоків населенню й іншим споживачам.

Для досягнення мети Підприємство здійснює наступні види діяльності, зокрема:

- забір, очищення та постачання води;
 - безперебійне постачання питної води населенню, підприємствам і організаціям міста, а також безперебійне прийняття стічних вод у систему міської каналізації; експлуатація міських зливних станцій;
 - ремонт і технічне обслуговування міського водопроводу і системи міської каналізації;
 - виконання усіх видів аварійних робіт, пов'язаних із водопроводом і каналізацією;
 - технічна експлуатація систем водопостачання і каналізації із забезпеченням надійної експлуатації з урахуванням вимог охорони водоймищ від забруднення стічними водами і раціональним використання водних ресурсів.
- (8) Підприємство здійснює свою діяльність на підставі ліцензії АГ № 500076 на право провадження господарської діяльності із централізованого водопостачання та водовідведення, виданої Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП), що відповідно до постанови НКРЕКП від 11.04.2017 № 497 була переоформлена на безстрокову.

2.3. Мета (ціль) підтримки

- (9) Сприяння окремим видам господарської діяльності за умови, що це не суперечить міжнародним договорам України.

Реалізація проекту «Реконструкція системи водопостачання та водовідведення м. Маріуполя» в межах Програми розвитку муніципальної інфраструктури України (далі – Проект).

2.4. Очікуваний результат

- (10) Забезпечення сталого функціонування системи централізованого водовідведення, ефективності, надійності та рівня безпеки об'єктів, раціонального використання ресурсів, збереження та охорони навколишнього середовища, а саме зменшення підтоплення території та ліквідації забруднення навколишнього природного середовища неочищеними стоками шляхом впровадження нових технологій та застосування сучасного енергозберігаючого устаткування й обладнання. Створення комфортних соціально-побутових умов проживання мешканців м. Маріуполь, покращення якості послуг із водовідведення, підвищення ефективності і надійності функціонування каналізаційної системи міста.

2.5. Підстава для надання підтримки

- (11) Фінансова угода між Україною та Європейським інвестиційним банком (Проект «Програма розвитку муніципальної інфраструктури України»).
- (12) Рішення Маріупольської міської ради від 30.06.2016 № 7/8-374 «Про надання дозволу на участь у проекті «Програма розвитку муніципальної інфраструктури України».
- (13) Рішення Маріупольської міської ради від 19.04.2017 № 7/17-1438 «Про внесення змін та доповнень до рішення міської ради від 30.06.2016 № 7/8-374 «Про надання дозволу на участь у проекті «Програма розвитку муніципальної інфраструктури України».
- (14) Рішення Виконавчого комітету Маріупольської міської ради від 21.04.2021 № 157 «Про затвердження висновку стосовно доцільності залучення кредиту комунальним підприємством «Маріупольське виробниче управління водопровідно-каналізаційного господарства» під гарантію Маріупольської міської ради від Міністерства фінансів України для реалізації інвестиційного проекту «Програма розвитку муніципальної інфраструктури України», що фінансується Європейським інвестиційним банком».
- (15) Рішення Маріупольської міської ради від 28.04.2021 № 8/6-487 «Про надання місцевої гарантії».
- (16) Рішення Маріупольської міської ради від 28.04.2021 № 8/6-486 «Про погодження умов залучення кредиту комунальним підприємством «Маріупольське виробниче управління водопровідно-каналізаційного господарства» від Міністерства фінансів України».

2.6. Форма підтримки

- (17) Гарантія.

2.7. Обсяг підтримки

- (18) Відповідно до рішення Маріупольської міської ради від 28.04.2021 № 8/6-487 «Про надання місцевої гарантії», розмір залучення кредитних коштів становить 27 364 869 євро.

Розмір плати за надання гарантії: 1 (одна) гривня в місяць на весь термін дії укладеного договору гарантії, відшкодування та підтримки проекту.

2.8. Тривалість підтримки

(19) З 14.06.2021 по 14.06.2051.

3. УМОВИ НАДАННЯ ПІДТРИМКИ

(20) Відповідно до інформації, зазначеної у Повідомленні, у водопровідно-каналізаційному господарстві міста Маріуполя та прилеглих селищах склалися несприятливі умови, викликані тим, що за останні роки у зв'язку з дефіцитом фінансів різко знизилися темпи будівництва, реконструкції та модернізації мереж і споруд системи водовідведення.

Загальними проблемами, як галузі водопровідно-каналізаційного господарства в цілому, так і КП «МВУВКГ» є:

- обмеженість фінансових коштів для своєчасної заміни застарілого обладнання і ремонту споруджень;
- високий ступінь фізичного зносу діючих основних фондів;
- високі енерговитрати з доставки води до споживачів.

Реалізація Проєкту передбачає відновлення в місті Маріуполь системи водовідведення й очистки стоків для зменшення аварійності системи, запобігання виникненню екологічних аварій через затоплення стоками територій міста та дотримання санітарних норм очищення та знезараження міських стоків, що дозволить знизити негативний вплив на навколишнє середовище й екологію міста Маріуполь, у тому числі на басейн Азовського моря.

(21) У рамках реалізації Проєкту передбачені наступні заходи:

- реконструкція каналізаційної насосної станції № 1А (КНС № 1А);
- реконструкція каналізаційної насосної станції № 5А (КНС № 5А);
- реконструкція каналізаційної насосної станції № 9-9А (КНС № 9-9А);
- реконструкція мережі водовідведення та станції біологічної очистки, для захисту навколишнього середовища: реконструкція станції біологічної очистки;
- відновлення напірного колектора від КНС № 5а довжиною 2,9 км;
- технічна допомога та нагляд за будівництвом.

Загальна інвестиційна вартість Проєкту – 27 364 896 євро без ПДВ, що відповідає обсягу кредитних коштів.

Строк реалізації Проєкту – 6 років.

Строк кредиту – 30 років. Сплата відсотків за користування кредитом здійснюється разом із платіжками за погашення кредиту.

Джерелами повернення кредиту є кошти, отримані Підприємством від ведення господарської діяльності або за рахунок коштів міського бюджету.

Місцева гарантія Маріупольської міської ради надається на весь обсяг боргових зобов'язань за кредитом.

(22) У Листі Надавач зазначає, що конкурентний відбір при виборі Отримувача не проводився через те, що КП «МВУВКГ» є монополістом із надання послуг із централізованого водопостачання та водовідведення на території міста Маріуполь.

Всі заплановані до закупівлі матеріали, техніка, обладнання та інші роботи чи послуги згідно з проєктно-кошторисною документацією, яка буде розроблена в межах реалізації

Проекту, будуть використані виключно в діяльності пов'язаній з функцією природної монополії, а саме послуги із централізованого водопостачання та водовідведення в місті Маріуполі.

- (23) За інформацією Надавача Підприємство за Проектом не виконує жодних робіт самостійно, не отримує доходу, а всі кошти отримані для реалізації Проекту будуть перераховані субпідрядним організаціям. Відбір підрядних організацій, які будуть залучатися до виконання відповідних робіт буде відбуватися згідно з процедурою закупівель за правилами і процедурами закупівель Європейського інвестиційного банку (далі – ЄІБ).
- (24) Також у Листі зазначається, що Отримувач не буде самостійно здійснювати авторського та/або технічного нагляду за реалізацією Проекту. Згідно з тендерною процедурою буде обрано підрядну організацію, яка здійснюватиме технічну допомогу та нагляд за будівництвом, обсяг фінансування на виконання зазначених робіт становить 1 567 800 євро без ПДВ. Авторський нагляд виконуватимуть підрядні організації, які будуть виконувати будівельно-монтажні роботи.
- (25) КП «МВУВКГ» планує виконувати кредитні зобов'язання шляхом включення витрат, пов'язаних із реалізацією Проекту, до тарифу на послуги із централізованого водопостачання та водовідведення згідно з постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 14.09.2017 № 1131 «Про затвердження Порядку розроблення, погодження та затвердження інвестиційних програм суб'єктів господарювання у сфері централізованого водопостачання та водовідведення».
- (26) Відповідно до інформації Надавача, Отримувач здійснює ведення окремого бухгалтерського обліку за кожним видом діяльності таким чином, що забезпечує належний розподіл доходів і витрат на надання послуг, на які спрямовується державна підтримка і на надання інших послуг. Наявність обліку та контролю здійснюється підрозділами Маріупольської міської ради згідно з рішенням від 05.09.2019 № 7/44-4245 «Про координацію фінансової та економічної функції комунальних підприємств, установ, закладів та організацій міської ради». Надавачем було також надано копію наказу від 19.10.2020 № 470 «Про організацію бухгалтерського обліку та облікової політики комунального підприємства «Маріупольське виробниче управління водопровідно-каналізаційного господарства».

4. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

4.1. Ознаки державної допомоги

- (27) Відповідно до пункту 1 частини першої статті 1 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» (далі – Закон) державна допомога суб'єктам господарювання (далі – державна допомога) – підтримка у будь-якій формі суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, що спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції, створюючи переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності.
- (28) Отже, державна підтримка є державною допомогою, якщо одночасно виконуються такі умови:
- підтримка надається суб'єкту господарювання;

- державна підтримка здійснюється за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів;
 - підтримка створює переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності;
 - підтримка спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції.
- (29) Відповідно до частини другої статті 1 Закону терміни «суб'єкт господарювання», «товар», «економічна конкуренція (конкуренція)» вживаються у Законі у значенні, наведеному в Законі України «Про захист економічної конкуренції».

4.2. Сфера природної монополії

- (30) Згідно зі статтею 1 Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» водопровідна мережа - система трубопроводів, відповідних споруд та устаткування для розподілу і подачі питної води споживачам.
- (31) Централізоване питне водопостачання - господарська діяльність із забезпечення споживачів питною водою за допомогою комплексу об'єктів, споруд, розподільних водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва та транспортування питної води. Система питного водопостачання - сукупність технічних засобів, включаючи мережі, споруди, устаткування (пристрої), для централізованого та нецентралізованого питного водопостачання. Система централізованого водовідведення - сукупність технічних засобів, включаючи мережі, споруди, устаткування (пристрої), для централізованого відведення та очищення стічних вод, що пов'язані єдиним технологічним процесом. Централізоване водовідведення - господарська діяльність із відведення та очищення стічних вод за допомогою системи централізованого водовідведення.
- (32) Згідно з частиною першою статті 1 Закону України «Про природні монополії» природна монополія – стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).
- (33) Відповідно до частини першої статті 5 Закону України «Про природні монополії» централізоване водопостачання та водовідведення належить до сфери регулювання цього Закону.
- (34) Згідно зі статтею 8 Закону України «Про природні монополії» до предмета державного регулювання діяльності суб'єктів природних монополій належать ціни (тарифи) на товари, що виробляються (реалізуються) суб'єктами природних монополій.
- (35) Відповідно до статті 13 Закону України «Про питну воду, водопостачання та водовідведення» до повноважень органів місцевого самоврядування у сфері питної води, питного водопостачання та водовідведення належать, зокрема: затвердження та реалізація місцевих програм у сфері питної води, питного водопостачання та водовідведення, участь у розробленні та реалізації відповідних державних і місцевих програм, погодження інвестиційних програм стосовно об'єктів водопостачання та водовідведення, що перебувають у комунальній власності, вирішення інших питань у

сфері питної води, питного водопостачання та водовідведення відповідно до законів України.

- (36) У первинному та вторинному законодавстві Європейського Союзу поняття «природна монополія» відсутнє. Натомість існує положення, що стосується законної монополії, яке означає наявність спеціальних та виключних прав, які держава може призначити підприємствам (як правило державним) з метою забезпечення виконання публічних обов'язків. Так, відповідно до статті 106 (1) Договору про функціонування Європейського Союзу (далі – ДФЄС), держава може зобов'язати певного суб'єкта господарювання бути оператором, що надає послуги загального економічного інтересу (далі – ПЗЕІ). У такому випадку суб'єкти господарювання, що надають ПЗЕІ, або ті, що мають характер прибуткової монополії, підпадають під дію правил конкуренції тільки в тій мірі, в якій це не перешкоджає виконанню дорученого їм спеціального завдання.
- (37) Законна монополія існує тоді, коли надання такої послуги на законодавчому рівні або регулюючими заходами покладено на ексклюзивного надавача, з явною заборороною будь-яким іншим підприємствам надавати таку послугу (навіть не задовольняти можливий попит певних груп покупців). Проте сам факт надання публічних послуг конкретним підприємством не означає, що таке підприємство користується законною монополією.
- (38) За загальним правилом, надання послуг законною монополією виключає будь-яке спотворення конкуренції, однак є умови, що мають бути кумулятивно виконані. Ці умови встановлені пунктом 188 Повідомлення Європейської комісії щодо поняття державної допомоги згідно зі статтею 107(1) ДФЄС, яке надає пояснення ключових концепцій, пов'язаних із поняттям державної допомоги, щоб полегшити та підвищити прозорість і послідовність застосування цього поняття на території Союзу, а саме:
- послуга має бути предметом законної монополії;
 - законна монополія не лише виключає можливість конкуренції на ринку, а й передбачає наявність ексклюзивного надавача відповідної послуги на такому ринку;
 - відповідна послуга не конкурує з іншими послугами;
 - якщо надавач відповідної послуги здійснює діяльність на іншому ринку (за географічним розташуванням чи продукцією), відкритому для конкуренції, можливість здійснення перехресного субсидіювання має бути виключена. Для цього необхідно вести окремі розрахунки, належним чином розподіляти доходи й витрати та запобігати використанню державного фінансування некомерційної діяльності для перехресного субсидіювання комерційної діяльності.
- (39) Обов'язок запобігання фінансуванню комерційної діяльності внаслідок перехресного субсидіювання регламентовано міжнародними зобов'язаннями, передбаченими Угодою про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода). Відповідно до статті 263 (4) Угоди сторони протягом п'яти років із дати набрання чинності Угодою (тобто до 2022 року) мають забезпечити, щоб фінансова та організаційна структура будь-якого підприємства, яке користується спеціальним чи виключним правом, наданим Україною або державою-членом Європейського Союзу, або є уповноваженим на надання ПЗЕІ, і яке отримує компенсацію за надання публічних послуг у будь-якій формі щодо такої послуги, була коректно відображена в окремих бухгалтерських рахунках таким чином, щоб чітко відстежувалось таке:

- витрати та доходи, пов'язані з усіма товарами або послугами, щодо яких підприємству надано спеціальне або виключне право, або всіма послугами, які мають загальний економічний інтерес та які підприємство вповноважене надавати, і, з іншої сторони, витрати та доходи, пов'язані з кожним іншим окремим товаром або послугою, щодо яких підприємство здійснює діяльність;
- повна інформація щодо методів, відповідно до яких витрати та доходи призначаються або розподіляються за різними видами діяльності. Ці методи мають базуватися на принципах бухгалтерського обліку – обумовленості, об'єктивності, прозорості та послідовності відповідно до міжнародно визнаних методологій бухгалтерського обліку, зокрема калькуляції витрат за видом діяльності, та мають базуватися на даних аудиту.

- (40) Враховуючи те, що суб'єкт природної монополії може здійснювати й іншу комерційну діяльність, не пов'язану з виконанням функції природної монополії, мають бути окремі бухгалтерські рахунки для запобігання перехресному субсидіюванню.
- (41) Відповідно до статті 10 Закону України «Про природні монополії» суб'єкти природних монополій зобов'язані, зокрема, вести окремий бухгалтерський облік за кожним видом діяльності, що підлягає ліцензуванню.

4.3. Умови надання місцевих гарантій

- (42) Умови надання місцевої гарантії визначені статтею 17 Бюджетного кодексу України.
- (43) Місцеві гарантії надаються для забезпечення повного або часткового виконання боргових зобов'язань суб'єктів господарювання – резидентів України, що належать до комунального сектору економіки, розташовані на відповідній території та здійснюють на цій території реалізацію інвестиційних проєктів, метою яких є розвиток комунальної інфраструктури або впровадження ресурсозберігаючих технологій на умовах платності, строковості, а також забезпечення виконання зобов'язань у спосіб, передбачений законом.
- (44) Правочин щодо надання місцевої гарантії оформляється в письмовій формі та має визначати: предмет гарантії; повні найменування та місцезнаходження суб'єкта господарювання і кредитора (у разі гарантування виконання зобов'язань за кредитним договором); обсяг кредиту (позики); обсяг гарантійних зобов'язань та порядок їх виконання; умови настання гарантійного випадку; строк дії гарантії.
- (45) Обсяг та умови надання місцевих гарантій погоджуються з Міністерством фінансів України шляхом надсилання міською радою письмового повідомлення.
- (46) Обов'язковою умовою надання місцевої гарантії є укладення договору між відповідним місцевим фінансовим органом та суб'єктом господарювання про погашення заборгованості суб'єкта господарювання перед територіальною громадою міста за виконання гарантійних зобов'язань.
- (47) Істотними умовами такого договору мають бути зобов'язання суб'єкта господарювання:
- внести плату за надання місцевої гарантії;
 - надати майнове або інше забезпечення виконання зобов'язань за гарантією;
 - відшкодувати витрати місцевого бюджету, пов'язані з виконанням гарантійних зобов'язань;

- сплатити пеню за прострочення відшкодування зазначених витрат. Пеня нараховується за кожний день прострочення сплати заборгованості у національній валюті з розрахунку 120 відсотків річних облікової ставки Національного банку України за офіційним курсом гривні до іноземної валюти, встановленим Національним банком України на день нарахування пені;
 - надати гаранту права на договірне списання банком коштів з рахунків суб'єкта господарювання на користь гаранта.
- (48) Суб'єкти господарювання, щодо яких приймається рішення про надання місцевих гарантій, зобов'язані надати майнове або інше забезпечення виконання зобов'язань та сплачувати до відповідного місцевого бюджету плату за їх надання у розмірі, встановленому міською радою.
- (49) У разі виконання гарантійних зобов'язань перед кредиторами шляхом здійснення платежів за рахунок коштів міського бюджету у суб'єктів господарювання, зобов'язання яких гарантовані, з моменту такого виконання виникає прострочена заборгованість перед міським бюджетом за кредитами, залученими під місцеві гарантії, в обсязі фактичних витрат міського бюджету, а до міської ради переходять права кредитора та право вимагати від таких суб'єктів господарювання погашення заборгованості в установленому законом порядку.
- (50) Позовна давність на вимоги щодо погашення такої заборгованості суб'єкта господарювання перед територіальною громадою міста не поширюється.
- (51) Протягом строку дії договору про місцеву гарантію міська рада передбачає у відповідному рішенні про місцевий бюджет кошти на виконання гарантійних зобов'язань з платежів, термін сплати яких настає у відповідному бюджетному періоді.
- (52) Механізм надання місцевих гарантій затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 14.05.2012 № 541 «Про затвердження Порядку надання місцевих гарантій» (зі змінами).
- (53) Статтею 264 Угоди встановлено, що застосування статті 262, 263(3) або 263(4) цієї Угоди з використанням як джерела тлумачення критеріїв, що впливають із застосування статей 106, 107 та 93 ДФЄС, зокрема відповідну судову практику Суду Європейського Союзу, а також відповідне вторинне законодавство, рамкові положення, керівні принципи та інші чинні адміністративні акти Європейського Союзу.
- (54) Повідомленням Комісії 2008/С 155/02 ЄС про застосування статей 87 та 88 ДФЄС до державної допомоги у вигляді гарантій (далі – Повідомлення ЄК щодо гарантій) встановлені основні принципи та підходи щодо оцінки державної допомоги у формі гарантій.
- (55) Відповідно до пункту 2.1 Повідомлення ЄК щодо гарантій передбачено, що у статті 87 (1) ДФЄС зазначено, що будь-яка допомога, надана державою-членом або за рахунок державних ресурсів у будь-якій формі, яка спотворює або загрожує спотворенням конкуренції, надаючи перевагу певним підприємствам або виробництву певних товарів, що впливає на торгівлю між державами-членами, несумісна із загальним ринком.

Гарантії, що надаються безпосередньо державою, а саме центральними, регіональними чи місцевими органами влади, а також гарантії, надані за рахунок державних ресурсів

іншими органами, що контролюються державою, такими як підприємства, та підлягають належності державним органам, можуть становити державну допомогу. Перевага державної гарантії полягає в тому, що ризик, пов'язаний з гарантією, несе держава. Такий ризик з боку держави, як правило, повинен бути відшкодований відповідною премією. Якщо держава відмовилася від всієї або часткової такої премії, це може бути вигодою для підприємства, а також витратою ресурсів держави. Таким чином, навіть якщо виявиться, що держава ніколи не здійснює жодних платежів під гарантію, все ж може бути державна допомога відповідно до статті 87 (1) ДФЄС. Допомога надається в момент надання гарантії, а не тоді, коли гарантія використовується, а також коли виплати здійснюються на умовах гарантії.

- (56) Відповідно до пункту 2.2 Повідомлення ЄК щодо гарантій зазвичай бенефіціар допомоги є позичальником. Як зазначено в пункті 2.1 Повідомлення ЄК щодо гарантій ризикованість зазвичай повинна бути відшкодована відповідною премією. Коли позичальнику не потрібно платити премію або сплачує низьку премію, він отримує перевагу. У порівнянні з ситуацією без гарантій, державна гарантія дає змогу позичальнику отримати кращі фінансові умови позики, ніж ті, які зазвичай є на фінансових ринках. Як правило, за умови надання державної гарантії позичальник може отримати менші ставки та/або запропонувати меншу безпеку. У деяких випадках позичальник без державної гарантії не знайде фінансову установу, готову позичати на будь-яких умовах. Таким чином, державні гарантії можуть сприяти створенню нового бізнесу та дозволяти певним підприємствам збирати гроші для здійснення нової діяльності.

5. ВИСНОВКИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ РОЗГЛЯДУ ПОВІДОМЛЕННЯ

5.1. Визнання належності заходу підтримки до державної допомоги

5.1.1. Надання підтримки суб'єкту господарювання

- (57) Статтею 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що суб'єкт господарювання – юридична особа незалежно від організаційно-правової форми та форми власності чи фізична особа, що здійснює діяльність з виробництва, реалізації, придбання товарів, іншу господарську діяльність, у тому числі яка здійснює контроль над іншою юридичною чи фізичною особою; група суб'єктів господарювання, якщо один або декілька з них здійснюють контроль над іншими.
- (58) Частиною першою статті 3 Господарського кодексу України визначено, що під господарською діяльністю у цьому Кодексі розуміється діяльність суб'єктів господарювання у сфері суспільного виробництва, спрямована на виготовлення та реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність.
- (59) Метою діяльності Підприємства є надання послуг із постачання води та питної води і відведення стоків населенню та іншим споживачам. Підприємство здійснює свою діяльність на підставі ліцензії АГ № 500076 на право провадження господарської діяльності із централізованого водопостачання та водовідведення, виданої НКРЕКП.
- (60) Отже, за наведених умов КП «МВУВКГ» є суб'єктом господарювання в розумінні Закону.

5.1.2. Надання підтримки за рахунок місцевих ресурсів

- (61) Пунктом 4 частини першої статті 1 Закону встановлено, що місцеві ресурси – рухоме і нерухоме майно, кошти місцевих бюджетів, інші кошти, земля, природні ресурси, що є у власності територіальних громад сіл, селищ, міст, районів у містах, об'єкти їх спільної власності, що перебувають в управлінні районних і обласних рад, майно, що належить Автономній Республіці Крим, управління яким здійснює Рада міністрів Автономної Республіки Крим.
- (62) Відповідно до статті 4 Закону надання гарантій є однією з форм державної допомоги.
- (63) Крім того, відповідно до Повідомлення джерелом фінансування індивідуальної державної допомоги є бюджет міста Маріуполя.
- (64) Отже, надання державної підтримки КП «МВУВКГ» у формі гарантії здійснюється за рахунок коштів місцевого бюджету, тобто за рахунок місцевих ресурсів у розумінні Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

5.1.3. Створення переваг для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності

- (65) Відповідно до статті 264 Угоди сторони домовились, що вони застосовуватимуть статті 262, 263 (3) або 263 (4) Угоди з використанням як джерела тлумачення критеріїв, що впливають із застосування статей 106, 107 та 93 ДФЄС, зокрема відповідну судову практику Суду Європейського Союзу, а також відповідне вторинне законодавство, рамкові положення, керівні принципи та інші чинні адміністративні акти Європейського Союзу.
- (66) Згідно з пунктом 66 Повідомлення Європейської комісії щодо поняття державної допомоги згідно зі статтею 107 (1) ДФЄС перевагою вважається будь-яка економічна вигода, яка була б недоступною для суб'єкта господарювання за звичайних ринкових умов, тобто за відсутності втручання держави. При цьому будь-яка компенсація витрат, пов'язаних із виконанням нормативних обов'язків, передбачає надання переваги відповідному суб'єкту господарювання (пункт 37 зазначеного Повідомлення).
- (67) Відповідно до пункту 97 Повідомлення Європейської комісії щодо поняття державної допомоги згідно зі статтею 107 (1) ДФЄС якщо операція проводилася із застосуванням процедури торгів або на рівних умовах, це є прямим і конкретним доказом її відповідності ринковим умовам.
- (68) При цьому процедура торгів має бути конкурентною, щоб усі зацікавлені учасники, які відповідають умовам, могли взяти участь у процесі, прозорою, щоб усі зацікавлені учасники мали право на отримання належної інформації на кожному етапі процедури торгів, недискримінаційною.
- (69) Оскільки Отримувача не було обрано за конкурентною процедурою, не можна стверджувати, що надана Отримувачу економічна вигода у вигляді гарантії для забезпечення виконання Підприємством зобов'язань за кредитним договором з ЄІБ, була б доступною для нього на звичайних ринкових умовах.
- (70) Разом з тим, Надавачем не доведено, що гарантія буде надана на ринкових умовах.

Так, відповідно до Повідомлення ЄК щодо гарантій коли позичальнику не потрібно платити премію або сплачує низьку премію, він отримує перевагу. Також без державної гарантії не знайде фінансову установу, готову позичати на аналогічних умовах. Таким чином, державні гарантії можуть сприяти створенню нового бізнесу та дозволяти певним підприємствам збирати гроші для здійснення нової діяльності.

Надавачем повідомлено, що гарантія надається на розмір всіх боргових зобов'язань Підприємства (100 % зобов'язань), плата за гарантію становить 1 гривню в місяць на весь термін дії укладеного договору гарантії, відшкодування та підтримки Проєкту.

- (71) Таким чином, надання Маріупольською міською радою місцевої гарантії за кредитними зобов'язаннями для КП «МВУВКГ» створює переваги Підприємству, оскільки умови її надання не є ринковими.
- (72) Водночас, відповідно до інформації Надавача, Підприємство за Проєктом не виконує жодних робіт самостійно, не отримує доходу, а всі кошти отримані для реалізації Проєкту будуть перераховані субпідрядним організаціям. Відбір підрядних організацій, які будуть залучатись до виконання відповідних робіт, буде відбуватись згідно з процедурою закупівель за правилами і процедурами закупівель Європейського інвестиційного банку.
- (73) Отже, Надавачем надано обґрунтування того, що державна підтримка КП «МВУВКГ», що надається для реалізації заходів Проєкту, шляхом надання Підприємству місцевої гарантії, які будуть здійснені підрядними організаціями, що визначаються за результатами конкурентних процедур публічних закупівель та інших конкурентних процедур, проведених згідно з принципами та правилами ЄІБ, визначеної на мінімально можливому рівні, тобто за звичайних ринкових умов, з огляду на те, що буде проведено процедуру торгів, яка є конкурентною (усі зацікавлені учасники, які відповідають умовам, могли взяти участь у процесі), прозорою (усі зацікавлені учасники мали право на отримання належної інформації на кожному етапі процедури торгів), недискримінаційною, що у свою чергу виключає створення переваг для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності, які будуть закуповуватись за результатом проведення таких процедур.

5.1.4. Спотворення або загроза спотворення економічної конкуренції

- (74) Згідно зі статтею 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» економічна конкуренція (конкуренція) – змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибирати між кількома продавцями, покупцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначати умови обороту товарів на ринку. Ринок, у свою чергу, є сферою обороту товару (взаємозамінних товарів), на який протягом певного часу і в межах певної території є попит і пропозиція.
- (75) Під господарською діяльністю у статті 3 Господарського кодексу України розуміється діяльність суб'єктів господарювання у сфері суспільного виробництва, спрямована на виготовлення та реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність.
- (76) Отже, для того щоб мати вплив на економічну конкуренцію (спотворювати або загрожувати спотворенням конкуренції), допомога суб'єктові господарювання повинна

стосуватися діяльності такого суб'єкта щодо виробництва товару (виконання робіт, надання послуг), який має вартісний характер і цінову визначеність та бере участь у господарському обороті на ринку.

- (77) Відповідно до пункту 187 Повідомлення Європейської комісії на практиці вважається, що спотворення конкуренції у значенні статті 107(1) ДФЄС існує тоді, коли держава надає фінансові переваги суб'єкту господарювання в лібералізованому секторі, де існує або може існувати конкуренція. При цьому до уваги береться, чи інші суб'єкти господарювання мають намір та можливість надавати послуги на такому ринку.
- (78) Відповідно до статті 6 Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» до принципів державної політики у сфері питної води, питного водопостачання та водовідведення належить, зокрема, гарантоване першочергове забезпечення питною водою населення для забезпечення питних, фізіологічних, санітарно-гігієнічних та побутових потреб.
- (79) Сфера природної монополії передбачає відсутність конкуренції на відповідному ринку внаслідок технологічних особливостей виробництва.
- (80) На ринку надання послуг із водопостачання та водовідведення в місті Маріуполі в КП «МВУВКГ» відсутні конкуренти. Підприємство включене до Зведеного переліку природних монополій, розміщеного на сайті Антимонопольного комітету України у травні 2021 року за № 34.
- (81) Разом із тим Надавач зазначає, що всі заходи, фінансування яких передбачається за рахунок коштів державної підтримки, спрямовані на забезпечення виконання Отримувачем функції природної монополії.
- (82) Отже, підтримка КП «МВУВКГ» у формі гарантії, що надається з метою реалізації заходів Проекту, як суб'єкту природної монополії, не спотворює економічної конкуренції.

5.1.5. Віднесення повідомленої державної підтримки до державної допомоги

- (83) Враховуючи викладене, повідомлена підтримка, яку надає Маріупольська міська рада комунальному підприємству «Маріупольське виробниче управління водопровідно-каналізаційного господарства» у формі гарантії для забезпечення виконання зобов'язань Підприємством за кредитом ЄІВ обсягом 27 364 896 млн євро, що надається з метою реалізації проекту «Реконструкція системи водопостачання та водовідведення м. Маріуполя», на період з 14.06.2021 по 14.06.2051, **не є державною допомогою** відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

6. ЗАСТЕРЕЖЕННЯ

- (84) Разом із тим слід зазначити, що:
- фінансування КП «МВУВКГ» повинно спрямовуватися лише на заходи, передбачені проектом «Реконструкція системи водопостачання та водовідведення м. Маріуполя», і в жодному разі не повинно покривати витрати на здійснення платної діяльності;
 - Надавач підтримки має забезпечити постійний контроль за обліком доходів, витрат та видатків за видами діяльності та за джерелами фінансування Отримувача підтримки, окремо в розрізі синтетичних та аналітичних рахунків;

- КП «МВУВКГ» повинне проводити конкурсні торги через систему Prozorro відповідно до Закону України «Про публічні закупівлі» та інші конкурентні процедури, що відповідають принципам та правилам ЄІБ, з метою закупівлі товарів/робіт/послуг, на які виділяється державна підтримка, та з метою залучення підрядних організацій для здійснення заходів, передбачених проектом «Реконструкція системи водопостачання та водовідведення м. Маріуполя».

У разі недотримання застережень, викладених у цьому пункті рішення, фінансування КП «МВУВКГ» з метою реалізації проекту «Реконструкція системи водопостачання та водовідведення м. Маріуполя» може містити ознаки державної допомоги.

- (85) Наведені в цьому рішенні обґрунтування та висновки застосовуються виключно для цілей застосування положень Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та не охоплюють правовідносин, що регулюються Законом України «Про захист економічної конкуренції».

Враховуючи викладене, керуючись статтями 7 і 12¹ Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 8 і 10 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання», пунктами 2, 4 розділу II та пунктом 14 розділу IV Порядку подання та оформлення повідомлень про нову державну допомогу та про внесення змін до умов чинної державної допомоги, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 04 березня 2016 року № 2-рп, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 04 квітня 2016 року за № 501/28631, зі змінами, затвердженими розпорядженням Антимонопольного комітету України від 13 вересня 2018 року № 18-рп, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 27 листопада 2018 року за № 1337/32789, на підставі інформації, наданої Маріупольською міською радою, Тимчасова адміністративна колегія Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

Визнати, що підтримка, яку надає Маріупольська міська рада комунальному підприємству «Маріупольське виробниче управління водопровідно-каналізаційного господарства» у формі гарантії для забезпечення виконання зобов'язань за кредитом Європейського інвестиційного банку обсягом 27 364 896 (двадцять сім мільйонів триста шістьдесят чотири тисячі вісімсот дев'яносто шість) євро, що надається з метою реалізації проекту «Реконструкція системи водопостачання та водовідведення м. Маріуполя», на період з 14.06.2021 по 14.06.2051, **не є державною допомогою** відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

Відповідно до частини десятої статті 11 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» Антимонопольний комітет України може відкликати прийняте ним рішення, якщо воно прийнято на підставі недостовірної інформації, що призвело до прийняття необґрунтованого рішення, та прийняти нове рішення у порядку, встановленому цією статтею.

Голова Колегії

О. ПІЩАНСЬКА